

**Zakres wiedzy i umiejętności oraz wykaz literatury
Wojewódzkiego Konkursu Przedmiotowego z Języka Angielskiego
dla uczniów szkół podstawowych województwa śląskiego
w roku szkolnym 2026/2027**

I. Cele konkursu:

1. Wspieranie i rozwijanie uzdolnień i zainteresowań lingwistycznych uczniów szkół podstawowych w zakresie języka angielskiego.
2. Poglębianie wiedzy o geografii, kulturze, historii i życiu codziennym mieszkańców Stanów Zjednoczonych Ameryki (USA).
3. Tworzenie możliwości współzawodnictwa uczniów i szkół, do których uczęszczają.
4. Propagowanie idei wspierania uzdolnień oraz promocja nauczycieli i szkół wspierających uzdolnienia uczniów.
5. Przygotowanie uczniów do podjęcia nauki w szkołach wyższego szczebla poprzez wdrażanie do samokształcenia oraz trafne rozpoznawanie możliwości uczniów.

II. Zakres umiejętności:

Konkurs Przedmiotowy z Języka Angielskiego obejmuje i poszerza treści podstawy programowej kształcenia ogólnego z języków obcych.

1. **Znajomość środków językowych (leksykalnych, gramatycznych i ortograficznych).**
2. **Rozumienie wypowiedzi.**
3. **Tworzenie wypowiedzi.**
4. **Reagowanie na wypowiedzi.**
5. **Przetwarzanie wypowiedzi**

1. Znajomość środków językowych (leksykalnych, gramatycznych i ortograficznych)

W zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych bierze się pod uwagę formalną odmianę języka angielskiego. Nie uwzględnia się języka potocznego ani form archaicznych.

Zakres środków leksykalnych:

ZAKRES TEMATYCZNY	DRUGI STOPIEŃ	TRZECI STOPIEŃ
CZŁOWIEK		
np. dane personalne, wygląd zewnętrzny, okresy życia, cechy charakteru, uczucia i emocje, zainteresowania, rzeczy osobiste, umiejętności	✓	✓
MIEJSCE ZAMIESZKANIA		
np. dom i jego okolica, pomieszczenia i wyposażenie domu, opis domu, prace domowe	✓	✓

EDUKACJA		
np. szkoła i jej pomieszczenia, przedmioty nauczania, życie szkoły, uczenie się, przybory szkolne, oceny szkolne, zajęcia pozalekcyjne	✓	✓
PRACA		
np. popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsca pracy, wybór zawodu	✓	✓
ŻYCIE PRYWATNE		
np. członkowie rodziny, koledzy, przyjaciele, czynności życia codziennego, formy spędzania czasu wolnego, określanie czasu, święta i uroczystości, styl życia, konflikty i problemy	✓	✓
ŻYWIENIE		
np. artykuły spożywcze, lokale gastronomiczne, posiłki i ich przygotowywanie, nawyki żywieniowe	✓	✓
ZAKUPY I USŁUGI		
np. rodzaje sklepów, towary i ich cechy, sprzedawanie i kupowanie, środki płatnicze, korzystanie z usług, promocje, wymiana i zwrot towaru	✓	✓
PODROŻOWANIE I TURYSTYKA		
np. środki transportu i korzystanie z nich, orientacja w terenie, kierunki świata, zwiedzanie, baza noclegowa,	✓	✓
KULTURA		
np. święta, obrzędy, tradycje i zwyczaje, dziedziny kultury, uczestnictwo w kulturze, twórcy i ich dzieła, media	✓	✓
SPORT		
np. dyscypliny sportu, sprzęt sportowy, imprezy sportowe, uprawianie sportu, obiekty sportowe	✓	✓
ZDROWIE		
np. samopoczucie, choroby, ich objawy i leczenie, higiena codzienna	✓	✓
NAUKA I TECHNIKA		
np. korzystanie z podstawowych urządzeń technicznych i technologii informacyjno-komunikacyjnej, odkrycia naukowe, wynalazki	✓	✓
ŚWIAT PRZYRODY		
np. pogoda, rośliny i zwierzęta, krajobraz, pory roku, zagrożenia, ochrona środowiska naturalnego	✓	✓
ŻYCIE SPOŁECZNE		
np. wydarzenia i zjawiska społeczne	✓	✓
WYRAŻENIA IDIOMATYCZNE I KOŁOKACJE		
Idiomy i kolokacje związane z rozrywką i sztuką oraz mediami	✓	✓

Zakres środków gramatycznych:

	DRUGI STOPIEŃ	TRZECI STOPIEŃ
PRZEDIMEK		
Użycie przedimka nieokreślonego	✓	✓
Użycie przedimka określonego	✓	✓
Użycie przedimka zerowego	✓	✓
RZECZOWNIK		
Tworzenie liczby mnogiej regularnej	✓	✓

Tworzenie liczby mnogiej nieregularnej	✓	✓
Rzeczowniki policzalne	✓	✓
Rzeczowniki niepoliczalne	✓	✓
Forma dzierżawcza	✓	✓
Rzeczowniki złożone	–	✓
ZAIMEK		
Zaimki osobowe w formie podmiotu	✓	✓
Zaimki osobowe w formie dopełnienia	✓	✓
Zaimki <i>one/ones</i>	✓	✓
Zaimki dzierżawcze	✓	✓
Zaimki wskazujące	✓	✓
Zaimki pytające	✓	✓
Zaimki nieokreślone	✓	✓
Zaimki względne	–	✓
Zaimki zwrotne	–	✓
Zaimki emfatyczne	–	✓
Zaimki wzajemne	–	✓
Zaimek bezosobowy <i>you</i>	–	✓
PRZYMIOTNIK		
Przymiotniki dzierżawcze	✓	✓
Regularne stopniowanie przymiotnika	✓	✓
Nieregularne stopniowanie przymiotnika	✓	✓
Użycie <i>so, such, how, too, not enough i what</i> z przymiotnikami	✓	✓
Szyk przymiotników w zdaniu	✓	✓
Przymiotniki złożone	✓	✓
LICZEBNIK		
Liczebniki główne	✓	✓
Liczebniki porządkowe	✓	✓
PRZYSŁÓWEK		
Regularne stopniowanie przysłówków	✓	✓
Nieregularne stopniowanie przysłówków	✓	✓
Przysłówki czasu i miejsca	✓	✓
Przysłówki sposobu, stopnia i częstotliwości	✓	✓
Tworzenie przysłówka od przymiotnika	✓	✓
Miejsce przysłówka w zdaniu	✓	✓
PRZYIMEK		
Przymki miejsca, kierunku, odległości	✓	✓
Przymki czasu	✓	✓
Przymki sposobu	✓	✓
Wyrażenia przymkowe	✓	✓
SPÓJNIK		
Spójniki: <i>and, or, because, if, unless, while, before, so, but, when, although, though, however, despite, as</i>	✓	✓
CZASOWNIK		
Bezokoliczniki i formy osobowe	✓	✓

Czasowniki posiłkowe	✓	✓
Czasowniki modalne	✓	✓
Tryb rozkazujący	✓	✓
Czasowniki regularne	✓	✓
Czasowniki nieregularne	✓	✓
Imiesłów czynny	✓	✓
Imiesłów bierny	✓	✓
<i>Question Tags</i> (pytania ogonkowe)	✓	✓
Czasowniki wyrażające uczucia, emocje, upodobania, chęci, stany i czynności	✓	✓
Konstrukcja „ <i>be going to</i> ”	✓	✓
Konstrukcja „ <i>have to</i> ”	✓	✓
Konstrukcja „ <i>would like to</i> ”	✓	✓
Strona czynna	✓	✓
Strona bierna <i>Passive Voice</i>	✓	✓
Następstwo czasów	–	✓
Mowa zależna	–	✓
Czasowniki złożone (<i>phrasal verbs</i>)	✓	✓
Wyrażenia <i>had better, would rather, would prefer</i>	–	✓
Konstrukcja - <i>Causative Form: have/get + object + past participle</i>	–	✓
SKŁADNIA		
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące	✓	✓
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące z użyciem czasów: <i>Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect Simple, Present Perfect Continuous, Future Simple, Future Continuous, Past Perfect Simple, Past Perfect Continuous</i>	✓	✓
Zdanie pojedyncze: oznajmujące, pytające, przeczące z użyciem czasów: <i>Future Perfect, Future Perfect Continuous</i>	–	✓
Zdania z podmiotem <i>it</i>		✓
Zdania z podmiotem <i>there</i>	✓	✓
Zdania z dwoma dopełnieniami	✓	✓
Zdania współrzędnie złożone	✓	✓
Pytania pośrednie	✓	✓
Zdania podrzędnie złożone:		
- zdania przydawkowe: <i>defining and non-defining relative clauses</i>	–	✓
- zdania okolicznikowe przyczyny ze spójnikami <i>as, since, because, for, for the reason, on the ground that, because of, due to</i>	–	✓
- zdania okolicznikowe celu ze spójnikami: <i>to, in order to, so as to, so that, with a view to, for, in case, for fear of</i>	–	✓
- zdania okolicznikowe czasu, miejsca	–	✓
- zdania okolicznikowe sposobu ze spójnikami: <i>as, as if, as though, (in) the (same) way</i>	–	✓
- zdania okolicznikowe wstępne z: <i>although, even though, despite, in spite of, while, whereas, but, on the other hand, nevertheless, however, no matter how, whatever</i>	–	✓
- zdania wykrzyknikowe	–	✓
- zdania warunkowe w 0 i 1 okresie warunkowym	✓	✓

- zdania warunkowe w 2 okresie warunkowym	✓	✓
- zdania warunkowe w 3 okresie warunkowym	–	✓
- zdania warunkowe nierzeczywiste z: <i>I wish, if only, suppose, it's (high) time, I'd rather/ sooner</i>	–	✓
- zdania warunkowe mieszane	–	✓

2. Rozumienie standardowych wypowiedzi pisemnych, np. napisów informacyjnych, listów, broszur, ulotek reklamowych, jadłospisów, ogłoszeń, rozkładów jazdy, instrukcji obsługi, tekstów narracyjnych, prostych artykułów prasowych, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ określanie głównej myśli tekstu,
- ✓ określanie głównej myśli poszczególnych części tekstu,
- ✓ znajdowanie w tekście określonych informacji,
- ✓ określanie intencji nadawcy/autora tekstu,
- ✓ określanie kontekstu wypowiedzi (np. nadawcy, odbiorcy, formy tekstu),
- ✓ rozpoznawanie związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu,
- ✓ rozróżnianie formalnego i nieformalnego stylu wypowiedzi.

3. Tworzenie wypowiedzi pisemnych, np. notatki, ogłoszenia, zaproszenia, pozdrowień, życzeń, wiadomości, ankiety, pocztówki, e-maila, opisu, listu prywatnego, listu formalnego, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ opisywanie ludzi, przedmiotów, miejsc, zjawisk i czynności,
- ✓ opisywanie wydarzeń życia codziennego,
- ✓ przedstawianie faktów z przeszłości i teraźniejszości,
- ✓ relacjonowanie wydarzeń z przeszłości,
- ✓ wyrażanie i uzasadnianie swoich poglądów, uczuć, emocji,
- ✓ przedstawianie opinii swoich i innych osób,
- ✓ przedstawienie intencji, preferencji i życzeń,
- ✓ przedstawianie zalet i wad różnych rozwiązań i poglądów,
- ✓ opisywanie intencji, marzeń, nadziei i planów na przyszłość,
- ✓ opisywanie doświadczeń swoich i innych osób,
- ✓ prośba o radę i udzielanie rady,
- ✓ wyrażenie skargi, przeprosin,
- ✓ stosowanie formalnego lub nieformalnego stylu wypowiedzi w zależności od sytuacji.

4. Reagowanie na wypowiedzi w formie tekstu pisanego, w zakresie następujących umiejętności szczegółowych:

- ✓ nawiązywanie kontaktów towarzyskich,
- ✓ rozpoczęcie, prowadzenie i kończenie rozmowy,
- ✓ stosowanie form grzecznościowych,
- ✓ uzyskiwanie i przekazywanie informacji i wyjaśnień,
- ✓ prowadzenie prostych negocjacji w sytuacjach życia codziennego,
- ✓ proponowanie, przyjmowanie i odrzucanie propozycji i sugestii,
- ✓ prośba o pozwolenie, udzielanie i odmawianie pozwolenia,
- ✓ wyrażanie swoich opinii, intencji, preferencji i życzeń,
- ✓ pytanie o opinie, preferencje i życzenia innych, zgadzanie się, sprzeciwianie się,
- ✓ wyrażanie swoich emocji,
- ✓ prośba o radę i udzielanie rady,
- ✓ wyrażanie prośby i podziękowania oraz zgody lub odmowy wykonania prośby,
- ✓ wyrażanie skargi, przeproszanie, przyjmowanie przeprosin,
- ✓ prośba o powtórzenie bądź wyjaśnienie (sprecyzowanie) tego, co powiedział rozmówca.

5. Przetwarzanie wypowiedzi pisemnych w zakresie umiejętności przekazywania w języku obcym informacji zawartych w materiałach wizualnych, np. wykresach, mapach, symbolach, piktogramach, reklamach oraz tekstach obcojęzycznych.

III. Zakres treści kulturoznawczych:

Wiedza o Stanach Zjednoczonych Ameryki (USA)

Zakres treści Konkursu Przedmiotowego z Języka Angielskiego jest zgodny z zakresem treści zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego z przedmiotu język obcy nowożytny w szkole podstawowej oraz ją poszerza. Zakres ten obejmuje również treści zawarte we wskazanych źródłach. Uczestnik konkursu jest zobowiązany do zapoznania się z nimi.

I stopień

I. Zakres wiedzy i umiejętności:

1. Rozumienie tekstów pisanych

- rozumienie tekstów o różnorodnej tematyce,
- wyszukiwanie informacji szczegółowych,
- określanie głównej myśli tekstu,
- wnioskowanie na podstawie tekstu.

2. Znajomość środków językowych

- znajomość i stosowanie podstawowych struktur gramatycznych,
- czasy gramatyczne: Present Simple, Present Continuous, Past Simple, Past Continuous, Present Perfect, Future Simple (will), be going to
- strona bierna: Present Simple, Past Simple, Present Perfect, Future Simple (will),
- czasowniki modalne: can, could, may, might, must, should, have to.
- przyimki i spójniki,
- słowotwórstwo,
- phrasal verbs i kolokacje.

3. Znajomość słownictwa

- słownictwo związane z życiem codziennym, szkołą, rodziną, podróżami, kulturą, zdrowiem, sportem, zakupami i usługami oraz innymi sytuacjami życia codziennego,
- rozumienie znaczenia słów i wyrażeń w kontekście.

4. Funkcje językowe

- reagowanie w typowych sytuacjach komunikacyjnych,
- wyrażanie opinii, prośb, podziękowań, przeprosin, gratulacji i porad,
- uzyskiwanie i przekazywanie informacji.

5. Praktyczne wykorzystanie języka

- uzupełnianie i przekształcanie zdań,
- tłumaczenie krótkich fragmentów,
- poprawne stosowanie struktur gramatycznych i leksykalnych w kontekście.

II stopień

Zakres treści:

1. Geografia Stanów Zjednoczonych np. położenie, krainy, ukształtowanie terenu (rzeki, góry itp.), klimat, katastrofy naturalne.
2. Fauna i flora.
3. Parki narodowe (Yellowstone, The Grand Canyon, Yosemite, The Everglades, Sequoia National Park).
4. Pierwotni mieszkańcy, pierwsi osadnicy.
5. Obecni mieszkańcy, najważniejsze miasta, języki.
6. Atrakcje turystyczne, słynne miejsca.
7. Instytucje.
8. Kultura i sztuka:
 - literatura np. wybitni pisarze i poeci,
 - teatr i kino np. Broadway, Hollywood, znani aktorzy,
 - muzyka np. znani wykonawcy,
 - wybitni naukowcy, podbój kosmosu, wynalazcy,
 - muzea i galerie,
 - media,
 - symbole.
9. Sport np. popularne dyscypliny.
10. Życie codzienne:
 - święta, festiwale i tradycje,
 - kuchnia.

III stopień

Zakres treści:

Uczestników konkursu obowiązuje znajomość treści ze stopnia II, a ponadto:

1. Historia, wydarzenia, słynne postacie np. politycy.

2. Ustrój polityczny.
3. Gospodarka.
4. Szkolnictwo.

IV. Proponowana literatura:

II i III stopień

1. Podręczniki do nauczania języka angielskiego dla szkół podstawowych dopuszczone przez ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania.
2. Materiały tematyczno-leksykalne oraz do nauki gramatyki np.
 - M.Vince, *Language Practice for First 5 ED*, Macmillan, rok wydania 2014 i następne,
 - J.Dooley, V.Evans, *Grammarway 4*, Express Publishing, rok wydania 2013 i następne,
 - Praca zbiorowa, *Angielski Najważniejsze idiomy*, Edgard, rok wydania 2012 i następne; obowiązujący zakres: 1. Kultura i sztuka,
 - K.Wiśniewska, *Angielski. Najważniejsze kolokacje*, Edgard, rok wydania 2019, obowiązujący zakres: 1. Kultura i sztuka 2. Media.
3. Materiały krajoznawcze, np.:
 - Coleen Degnan-Veness with Chantal Veness *The United States of America*, Macmillan Readers, rok wydania 2025,
 - strona internetowa np. <https://www.kids-world-travel-guide.com/usa-facts.html>
4. Słowniki języka angielskiego: Cambridge Dictionary, Oxford Learner's Dictionary, Merriam-Webster America's Most Trusted Dictionary, Collins Online Dictionary.